

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Ceza infaz kurumlarında tutulan kişilerin sağlık durumları, infaz rejiminin yalnızca idari işleyişini değil, aynı zamanda hukuk devleti ilkesine uygunluğunu belirleyen asli bir ölçüttür. Devlet, özgürlüğünden yoksun bıraktığı bireylerin yaşam hakkını, bedensel bütünlüğünü ve insan onurunu korumakla mutlak ve devredilemez bir yükümlülük altındadır. Bu yükümlülük, yalnızca tedavi sağlama ödevi değil; aynı zamanda tedaviye erişimi fiilen mümkün kılma sorumluluğunu da kapsamaktadır.

Bu çerçevede Bodrum S Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan hasta mahpus Gürbüz Topçu'nun sağlık durumu, hapishanelerde ilk aşamada sağlanmayan etkin tedavinin, yıllar içinde telafisi imkânsız sonuçlar doğurduğunu gösteren ağır bir örnek oluşturmaktadır. Kafasının sol tarafında gelişen ortopedik sorunlar ve sol gözünde oluşan ileri düzey görme kaybı nedeniyle, 2 Mayıs 2023 tarihli Muğla Eğitim ve Araştırma Hastanesi raporunda sol gözü için protez göz tedavisinin uygun görüldüğü, ancak bu tedavinin zamanında ve doğru biçimde planlanmadığı anlaşılmaktadır.

Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Ankara Bilkent Şehir Hastanesi ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne ardışık sevkler yapılmasına rağmen, ilk müdahalede göz çukuruna yerleştirilmesi gereken sferin yerleştirilmemiş olması nedeniyle, yıllar içinde göz çukurunun doku ile dolduğu ve bugün protezin cerrahi olarak yerleştirilmesinin mümkün görülmediği tıbben ifade edilmiştir. "Yurtdışında ihtimal" ifadesi dışında fiilen erişilebilir bir tedavi seçeneğinin kalmaması, ilk aşamada sağlanmayan etkin tedavinin hasta aleyhine kalıcı sonuçlar doğurduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Hasta mahpus Gürbüz Topçu'nun göz protezi işlemleri için Sincan 2 No'lu F Tipi Hapishanesi'ne sevk edilmesi, buradan üç ayrı hastaneye götürülmesine rağmen herhangi bir tedavi uygulanmadan tekrar hapishaneye geri gönderilmesi, sevk mekanizmasının tedavi üretmeyen, oyalayıcı bir idari rutine dönüştüğünü göstermektedir. Fiilen tedaviye erişim sağlanmaksızın yapılan bu sevk zinciri, sağlık hizmetinin süreklilik ve etkililik ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Bununla birlikte, Sincan 2 No'lu F Tipi Hapishanesi'nde "ayakta sayımı kabul etmediği" gerekçesiyle tek kişilik odada tutulması, sosyal haklarının ve kitap erişimi gibi temel haklarının kısıtlanması, sağlık durumu ağır olan bir mahpus bakımından infaz rejiminin fiilen cezalandırıcı

ve yıpratıcı bir nitelik kazandığını göstermektedir. Tedavisi başka hapishanelere sevk edilerek geçirtilen, ancak hiçbir aşamada somut bir iyileştirme sağlanmayan bu süreç, infazın insan onuruna uygunluğu ilkesini ağır biçimde zedelemektedir.

Mevcut durumda hasta mahpus Gürbüz Topçu'nun görme kaybının kalıcı hale geldiği, etkin tedavinin ülke içinde fiilen mümkün olmadığı ve ilk andan itibaren sağlanmayan tıbbi müdahalenin telafisi imkânsız bir hasar yarattığı anlaşılmaktadır. Bu tablo karşısında, yalnızca yeni sevkler planlamak değil, infaz rejiminin kendisini sağlık hakkı merkezli biçimde yeniden değerlendirmek zorunlu hale gelmiştir.

Bu aşamada mahpus Gürbüz Topçu'nun mevcut sağlık durumu ve etkin tedavinin hapishane koşullarında fiilen mümkün olmadığı yönündeki tıbbi değerlendirmeler birlikte dikkate alındığında, tedaviye erişimin sağlanabilmesi için infazın tedavi amacıyla ertelenmesi elzemdir. Aksi halde infazın sürdürülmesi, devletin yaşam hakkını ve bedensel bütünlüğü koruma yükümlülüğüyle açık bir çelişki yaratmaya devam edecektir.

Bu bağlamda;

1. Hasta mahpus Gürbüz Topçu hakkında 2 Mayıs 2023 tarihli Muğla Eğitim ve Araştırma Hastanesi raporunda protez göz tedavisi uygun görülmesine rağmen, ilk aşamada gerekli cerrahi müdahalenin neden zamanında yapılmadığına ilişkin Bakanlığınız tarafından yürütülmüş bir idari inceleme bulunmakta mıdır?
2. İlk müdahalede göz çukuruna yerleştirilmesi gereken sferin yerleştirilmemesi nedeniyle bugün protez cerrahisinin mümkün olmamasından doğan kalıcı hasar bakımından, sorumluluğu bulunan sağlık ve infaz birimleri hakkında herhangi bir disiplin veya denetim süreci işletilmiş midir?
3. Ankara'daki üç ayrı hastaneye ardışık sevk yapılmasına rağmen herhangi bir tedavi uygulanmadan mahpusun tekrar hapishaneye gönderilmesinin, sevk mekanizmasının etkililiği bakımından Bakanlığınızca değerlendirilmiş bir denetim raporu var mıdır?
4. Etkin tedavinin ülke içinde mümkün olmadığı yönündeki tıbbi değerlendirmeler karşısında, mevzuat çerçevesinde yurtdışı tedavi imkânlarının araştırılması ve işletilmesi yönünde bugüne kadar hangi somut girişimler yapılmıştır?
5. Sincan 2 No'lu F Tipi Hapishanesi'nde "ayakta sayımı kabul etmediği" gerekçesiyle tek kişilik odada tutulmasının, sağlık durumu ağır olan bir mahpus bakımından infazın orantılılığı ve insan onuruna uygunluğu açısından Bakanlığınızca yapılmış bir değerlendirme mevcut mudur?
6. Gözünü fiilen kaybetmiş, etkin tedavisi mümkün olmayan ve kalıcı sağlık hasarı oluşmuş bir mahpusun, hapishane koşullarında tutulmaya devam edilmesinin yaşam hakkı ve insanlık dışı muamele yasağı bakımından doğurduğu risklere ilişkin Bakanlığınızın yerleşik bir karar ölçütü bulunmakta mıdır?
7. Gürbüz Topçu'nun mevcut sağlık durumu, kalıcı görme kaybı ve etkin tedavinin hapishane koşullarında mümkün olmadığı yönündeki tıbbi tespitler birlikte dikkate alındığında, infazın tedavi amacıyla ertelenmesi yönünde acil bir işlem tesis edilmesi Bakanlığınızın gündeminde midir?